Lieta Nr.C30610111
CA – 0114-15/4

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2015.gada 9.februārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Juris Freimanis,
tiesneses Lidija Pliča un Silvija Sēbriņa,
ar tiesas sēžu sekretāri Lieni Alksni,
piedaloties prasītājas administratorei Svetlanai Titovai un atbildētājai /pers. A/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – MSIA) „VIETAS" prasībā pret /pers. B/, /pers. C/ un /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu sakarā ar MSIA „VIETAS" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 20.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

2011.gada 31.maijā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā MSIA „VIETAS" administratore Svetlana Titova cēla prasību (vēlāk to papildinot) pret /pers. B/, /pers. D/ un /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un īpašuma tiesību atzīšanu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas rajona tiesas 2010.gada 16.novembra spriedumu pasludināts sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „VIETAS" maksātnespējas process, nosakot, ka maksātnespējas procesa iestāšanās diena ir 2008.gada 31.decembrī.

Ar Rīgas rajona tiesas tiesneses 2010.gada 13.septembra lēmumu lietā Nr.C33376110 par SIA „VIETAS" administratoru iecelta sertificēta administratore Svetlana Titova.

Ar administratora 2010.gada 14.septembra lēmumu par parādnieka pārstāvi SIA „VIETAS" maksātnespējas procesā noteikta /pers. B/, kura laika posmā no 2008.gada 10.septembra līdz 2010.gada 16.novembrim (maksātnespējas pasludināšanas datums) bija prasītājas vienīgā valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi.

Maksātnespējas procesa ietvaros administrators konstatēja, ka 2009.gada 2.decembrī, tas ir, pēc prasītāja maksātnespējas iestāšanās, /pers. B/, kā prasītājas valdes locekle atsavināja savam tēvam /pers. D/ prasītājai piederošo automašīnu Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas Nr./TL numurs/.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes drošības direkcijas (turpmāk – CSDD) sniegto informāciju, minētais transportlīdzeklis atsavināts un pārreģistrēts /pers. D/ īpašumā, pamatojoties uz atbildētāju abpusējo iesniegumu. Rakstveida līgums starp pusēm netika sastādīts. Abi atbildētāji uzskatāmi par ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku, tas ir, prasītāju, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 69.panta pirmās daļas 1.punktu un

3.punktu.

Noslēdzot darījumu par prasītājam piederošās automašīnas atsavināšanu pēc prasītāja maksātnespējas procesa iestāšanās dienas, prasītājam nodarīti zaudējumi un šāds darījums ir spēkā neesošs neatkarīgi no tā, vai /pers. D/ zināja par zaudējumu nodarīšanu. Pamatojoties uz MSIA „VIETAS" grāmatvedības dokumentiem, administratore secinājusi, ka prasītājas kasē un norēķinu kontos nav saņemta nekāda atlīdzība par iepriekš minēto transportlīdzekļu atsavināšanu atbildētājam. Tādējādi nevar būt šaubu par to, ka ar minēto darījumu prasītājai un tās kreditoriem nodarīti zaudējumi, jo darījuma rezultātā samazinājies prasītājas mantas apmērs, savukārt pati prasītāja no darījuma nav guvusi nekādu labumu. Darījums par prasītājai piederošās automašīnas atsavināšanu atzīstams par spēkā neesošu, jo tas noslēgts pēc prasītājas maksātnespējas procesa iestāšanās dienas, kā arī tas noslēgts ar ieinteresēto personu attiecībā pret parādnieku un SIA „VIETAS" no šī darījuma nav saņēmusi nekādu labumu.

Darījuma raksturs norāda uz to, ka faktiski izdarīts dāvinājums. Apstrīdētais darījums notika 2009.gada 2.decembrī, savukārt, saskaņā ar MSIA „VIETAS" 2009.gada pārskatā ietverto informāciju, 2009.gadā prasītāja cietusi zaudējumus Ls 3280 apmērā un prasītājas kreditoru prasījumu apmērs sastādīja Ls 49226. Atbilstoši Rīgas rajona tiesas 2010.gada 16.novembra spriedumam, darījuma noslēgšanas brīdī prasītāja bija faktiski maksātnespējīga. Šādos apstākļos nevar būt šaubu par to, ka bezatlīdzības darījums, ar kuru /pers. B/, prasītājas vārdā, atsavināja automašīnu savam tēvam – /pers. D/, radījusi zaudējumus prasītajai un tās kreditoriem, samazinot prasītājas mantas apmēru, no kuras varētu tikt apmierināti kreditoru prasījumi maksātnespējas procesā.

Ņemot vērā minēto prasītāja lūdz tiesu atzīt par spēkā neesošu beatlīdzības darījumu, pamatojoties uz kuru 2009.gada 2.decembrī /pers. D/ atsavināta automašīna Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas Nr. /TL numurs/, atzīt MSIA „VIETAS" īpašuma tiesības uz automašīnu, uzlikt par pienākumu /pers. D/ piecu kalendāro dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas nodot prasītājam automašīnu, kā arī piedzīt no atbildētājiem visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā ietverts lūgums par prasības nodrošināšanu, lūdzot ierakstīt CSDD aizlieguma atzīmi veikt jebkādas darbības ar automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, kas ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2011.gada 8.jūnija lēmumu apmierināts.

2011.gada 18.jūlijā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā MSIA „VIETAS" iesniedza prasības pieteikuma papildinājumus, lūdzot kā atbildētāju pieaicināt /pers. A/, jo /pers. A/ 2011.gada 15.jūnijā ieguvusi automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas Nr./TL numurs/, savā īpašumā.

Prasītājas administratore uzskata, ka /pers. D/ un /pers. A/ kopīgi vienojušies par darījuma noslēgšanu, kura mērķis vērsts uz likuma apiešanu, un šāds darījums atbilstoši Civillikuma 1415. un 1592.panta noteikumiem var tikt atzīts par spēkā neesošu.

Prasības pieteikuma papildinājumos ietverts arī lūgums par prasības nodrošināšanu, lūdzot ierakstīt CSDD aizlieguma atzīmi veikt jebkādas darbības ar automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, kas ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2011.gada 10.augusta lēmumu apmierināts.

2011.gada 28.septembrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemti /pers. D/ paskaidrojumi par celto prasību, kuros norādīts, ka prasība netiek atzīta.

Norāda, ka 2009.gada 2.decembrī atbildētājs noslēdza ar SIA „VIETAS" automašīnas pirkuma līgumu, saskaņā ar kura 1.1.punktu SIA „VIETAS" pārdeva un

nodeva atbildētājam automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/. Līguma 2.2.punktā noteikta pirkuma maksas daļa Ls 308,41 jāiemaksā SIA „VIETAS" norēķinu kontā līdz 2011.gada 31.decembrim.

Atbildētājs veicis pirkuma maksas daļas Ls 100 apmērā samaksu SIA „VIETAS" norēķinu kontā 2011.gada 24.septembrī, ko apliecina pievienotā naudas iemaksas kvīts. Atlikušo pirkuma maksas daļu Ls 208,41 apmērā viņš apņēmās samaksāt prasītājai pirkuma līguma noteiktajā termiņā.

Tā kā prasības pieteikumā prasītājas administratore lūdza atzīt par spēkā neesošu bezatlīdzības darījumu, šis prasījums nav pamatots, jo automašīna atsavināta pamatojoties uz atlīdzības darījumu, tādējādi prasītājai nav nodarīti zaudējumi.

Apstākļos, ka atsavināšanas darījuma atzīšanai par spēkā neesošu nav tiesiska pamata, nav pamatots arī prasījums par īpašuma tiesību atzīšanu.

2011.gada 12.decembrī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemti MSIA „VIETAS" prasības pieteikuma papildinājumi, kuros prasītāja norāda, ka 2009.gada 2.decembra automašīnas pirkuma līgumā, kas noslēgts starp /pers. D/ un SIA „VIETAS", kuras vārdā rīkojas /pers. B/, norādīts, ka automašīnas Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/, pirkuma summa sastāda Ls 2108,41 un ka puses vienojās daļu no pirkuma summas Ls 1800 apmērā samaksāt, veicot ieskaitu saskaņā ar 2008.gada 2.jūnija uzņēmuma līgumu. Tāpat arī puses vienojās, ka pārējo daļu pircējs samaksā pārdevējam līdz 2011.gada 31.decembrim.

SIA „VIETAS" grāmatvedības dokumentos par 2008.gadu un 2009.gadu nav norādīts, ka uzņēmumam ir /pers. D/ debitora parāds. Šāds Uzņēmuma līgums nav atrodams arī civillietas materiālos.

Saskaņā ar SIA „VIETAS" gada pārskatu par 2009.gadu, uzņēmumam bija debitoru parādi Ls 8615 apmērā, kas atbilstoši gada pārskata paskaidrojumu 11.punktam sastāvēja no avansa norēķinu personām (uzņēmuma darbiniekiem) Ls 8591 apmērā, tajā skaitā, valdes locekļa /pers. B/ debitora parāds Ls 8502,12 apmērā; citi debitori Ls 24 apmērā. Ja pieņemt, ka līgums noslēgts 2009.gada 2.decembrī, tad attiecīgi SIA „VIETAS" gada pārskatā būtu norāde uz /pers. D/ parādu Ls 308,41 apmērā.

Pēc maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tiesā SIA „VIETAS" administratore pieprasīja no /pers. B/ informāciju par uzņēmuma debitoriem. Ar 2010.gada 8.oktobra izziņu /pers. B/ informēja par sabiedrības aktīviem un debitoriem par kopējo summu Ls 2931,23. Debitoru sarakstā nav norādīts /pers. D/.

Otrkārt, saskaņā ar 2009.gada 2.decembra automašīnas pirkuma līguma 3.1.punktu, pircējs apmaksā ar automašīnas pārreģistrāciju saistītos izdevumus. Savukārt no SIA „VIETAS" grāmatvedības dokumentācijas redzams, ka samaksu par automašīnas pārformēšanu uz /pers. D/ vārda veica SIA „VIETAS", /pers. B/ personā.

Treškārt, automašīnas Mitsubishi Lancer tirgus vērtība 2009.gadā bija vismaz EUR 10000. Pārbaudot šādas automašīnas cenu portālā www.ss.lv, administratore konstatēja, ka uz 2011.gada 28.novembri šīs automašīnas vidējā tirgus vērtība sastāda EUR 8287,50. 2005.gada 30.decembrī SIA „VIETAS" nopirka automašīnu SIA „Aura auto" par Ls 10698,08.

Ceturtkārt, SIA „VIETAS" valdes locekle /pers. B/ turpināja lietot strīdus automašīnu arī pēc automašīnas pirkuma līguma noslēgšanas. Tā, SIA „VIETAS" apmaksāja SIA „Aura auto" 2010.gada 5.janvārī izrakstīto rēķinu Nr.63515 par autoservisa pakalpojumiem. Rēķinā kā pakalpojumu saņēmēja norādīta /pers. B/.

Tāpat arī prasības pieteikuma papildinājumos norādīts, ka, noslēdzot savstarpējo

norēķinu ieskaitu aktu, pēc prasītājas maksātnespējas procesa iestāšanās dienas, prasītājai nodarīti zaudējumi un šāds darījums ir spēkā neesošs neatkarīgi no tā, vai atbildētājs zināja par zaudējumu nodarīšanu prasītājai un kreditoriem. Atbildētāji ir uzskatāmi par ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku Maksātnespējas likuma 69.panta izpratnē. Pamatojoties uz MSIA „VIETAS" grāmatvedības dokumentiem, administratore secinājusi, ka prasītājas kasē un norēķinu kontos nav saņemta atlīdzība par transportlīdzekļa atsavināšanu atbildētājam. Sabiedrības grāmatvedības dokumentos nav atsauces ne uz automašīnas pirkuma līgumu, ne uz uzņēmuma līgumu, kas parādās tikai pašā pirkuma līgumā.

Tādējādi nevar būt šaubu par to, ka šie līgumi sastādīti jau pēc sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanas vai neilgi pirms tās. Pamatojoties uz norādīto, pastāv pamats uzskatīt, ka līgums noslēgts pēc paša darījuma. Kā redzams no grāmatvedības dokumentiem, /pers. B/ bez atlīdzības pārformēja automašīnu uz sava tēva – /pers. D/ vārda, faktiski uzdāvinot viņam automašīnu. Lai slēptu to, ka iepriekš minētais darījums bija dāvinājums un izvairīties no neizdevīgām sekām /pers. B/ un /pers. D/ noslēdza automašīnas pirkuma līgumu, kura mērķis vērsts uz likuma apiešanu. Šāds darījums atbilstoši Civillikuma 1415.pantam un 1592.panta noteikumiem var tikt atzīts par spēkā neesošu.

MSIA „VIETAS" un /pers. D/ darījums par savstarpējo norēķinu ieskaitu ir spēkā neesošs arī saskaņā ar Maksātnespējas likuma 101.pantu, kas paredz, ka maksātnespējas procesā ieskaits nav pieļaujams. Tā kā ieskaits veikts 2009.gada 2.decembrī, proti, gandrīz gadu pēc maksātnespējas procesa iestāšanās dienas, tad šāds darījums nav spēkā. Līgums noslēgts 2009.gada 2.decembrī, savukārt, saskaņā ar SIA „VIETAS" 2009.gada pārskatā ietverto informāciju, 2009.gadā prasītāja cieta zaudējumus Ls 3280 apmērā, savukārt prasītājas kreditoru prasījumu apmērs sastādīja Ls 49226. Darījums par prasītājai piederošās automašīnas atsavināšanu atzīstams par spēkā neesošu, jo tas noslēgts pēc prasītāja maksātnespējas procesa iestāšanās dienas; tas noslēgts ar ieinteresēto personu attiecībā pret parādnieku; prasītājas grāmatvedībā netika atspoguļota līguma noslēgšana un /pers. D/ debitora parāda esamība; līguma noteikumi viennozīmīgi norāda uz nevienlīdzību un neizdevīgām sekām, tas ir, līgumā norādītā pirkuma summa un samaksas noteikumi neatbilst tirgus vērtībai; par automašīnas īpašuma tiesību pārformēšanu CSDD pretēji līguma noteikumiem samaksu veica SIA „VIETAS"; MSIA „VIETAS" turpināja lietot automašīnu pēc līguma noslēgšanas; darījums noslēgts brīdī, kad prasītājai bija parādi. MSIA „VIETAS" lūdz tiesu atzīt par spēkā neesošu 2009.gada 2.decembrī noslēgto automašīnas pirkuma līgumu, kā arī darījumu, pamatojoties uz kuru /pers. D/ atsavināta automašīna Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/; atzīt par spēkā neesošu ieskaitu, kas atbilstoši 2009.gada 2.decembra automašīnas pirkuma līguma 2.2.punktam, tika veikts starp SIA „VIETAS" un /pers. D/ 2009.gada 2.decembrī; atzīt par spēkā neesošu darījumu, pamatojoties uz kuru 2011.gada 15.jūnijā /pers. D/ atsavināja /pers. A/ automašīnu Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/; atzīt MSIA „VIETAS" īpašuma tiesības uz automašīnu; uzlikt par pienākumu /pers. A/ piecu kalendāro dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas nodot prasītājam automašīnu, kā arī piedzīt no atbildētājiem visus tiesāšanās izdevumus.

2012.gada 11.janvārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemts /pers. B/ un /pers. D/ pārstāvja paskaidrojumi par prasības pieteikuma papildinājumiem, kuros norādīts, ka atbildētāji neatzīst tajos izteiktos prasījumus, jo gan uzņēmuma līgums, gan automašīnas pirkuma līgums noslēgti pirms maksātnespējas pasludināšanas un tāpēc ar

tiem nevarēja tikt nodarīti zaudējumi kreditoriem, kā arī tos nevar kvalificēt kā dāvinājumu un kā darījumus, kas vērsti uz likuma apiešanu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 7.marta lēmumu apmierināts /pers. A/ 2012.gada 6.marta pieteikums par prasības nodrošinājuma aizstāšanu, ierakstot CSDD transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā aizlieguma atzīmi veikt jebkādas darbības ar automašīnu Mitsubishi Lancer, ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/, izņemot aizliegumu veikt valsts obligāto tehnisko apskati.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 20.marta spriedumu MSIA „Vietas" prasība apmierināta daļēji, atzīstot par spēkā neesošu 2009.gada 2.decembra automašīnas pirkuma līgumu.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka ar Rīgas rajona tiesas 2010.gada 16.novembra spriedumu civillietā Nr.C33376110 pasludināts SIA „VIETAS" maksātnespējas process, un ka /pers. B/ bijusi vienīgā sabiedrības dalībniece un valdes locekle ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi no 2004.gada 24.septembra.

/pers. D/ ir /pers. B/ tēvs, par ko liecina Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra 2011.gada 4.aprīļa izziņa Nr.24/14-23/1638.

Ievērojot Maksātnespējas likuma, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, 69.panta un 92.panta noteikumus, pirmās instances tiesa atzina par pamatotu prasītājas viedokli par to, ka /pers. B/ un /pers. D/ ir ieinteresētās personas Maksātnespējas likuma 69.panta izpratnē, un līdz ar to zināja par zaudējumu nodarīšanu sabiedrībai.

Attiecībā uz /pers. A/ lietā atrodas viņas kā SIA „Fergust Investment" valdes locekles parakstīts 2008.gada 5.decembra rēķins Nr.399/08 par grāmatvedības pakalpojumiem SIA „VIETAS", kas norāda uz atbildētāju savstarpēju saistību, taču tas nav pietiekams pamats, lai atzītu /pers. A/ par Maksātnespējas likuma 69.pantā noteikto ieinteresēto personu attiecībā pret SIA „VIETAS".

Ievērojot lietas faktiskos apstākļus, pirmās instances tiesai nebija pamata atzīt, ka automašīna /pers. D/ atsavināta bez atlīdzības, ņemot vērā, ka lietā iesniegts rakstiski noslēgts pirkuma līgums. Tomēr, izvērtējot no portāla ss.lv 2011.gada 28.novembra izdrukas par četrām portālā pārdošanā piedāvātajām 2005.gada izlaiduma automašīnām, pirmās instances tiesa secināja, ka automašīnas atsavināšanas rezultātā sabiedrībai nodarīti zaudējumi, jo automašīnas atsavināšanas cena ir neatbilstoša attiecīgā modeļa un izlaiduma gada automašīnas vērtībai. Līdz ar to ir pamatots prasītājas arguments par to, ka šī darījuma rezultātā samazinājies prasītājas mantas apmērs.

Tādējādi 2009.gada 2.decembra pirkuma līgums, kas ietver arī savstarpējo norēķinu ieskaitu starp līdzējiem, atzīstams par spēkā neesošu, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 92.panta trešo daļu un 101.pantu.

Vērtējot prasību pārējā daļā, pirmās instances tiesa nekonstatēja Civillikuma 1415.panta un 1592.pantā noteikto apstākļu esamību lietā, līdz ar to atzina par nepierādītu prasītājas viedokli, ka Automašīnas pirkuma līgums var tikt atzīts par spēkā neesošu pamatojoties uz minētajām normām. Līguma noslēgšana pati par sevi nevar tikt uzskatīta par neatļautu vai nepieklājīgu darbību, savukārt pierādījumu tam, ka tā bijusi vērsta uz apzinātu likuma apiešanu, lietas materiālos nav.

Izvērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus attiecībā pret /pers. A/, pirmās instances tiesa secināja, ka lietā nav pierādījumu tam, ka viņa ir nelabticīga automašīnas valdītāja, kas ir priekšnosacījums prasītāja prasījuma par automašīnas īpašumtiesību atzīšanu apmierināšanai. /pers. A/ uzskatāma par labticīgu automašīnas ieguvēju Civillikuma izpratnē, un tādējādi nav tiesiska pamata atzīt par spēkā neesošu darījumu,

pamatojoties uz kuru 2011.gada 15.jūnijā /pers. D/ atsavināja /pers. A/ strīdus automašīnu. Tādējādi prasība pret /pers. A/ nav pamatota un ir noraidāma.

Nepiekrītot pirmās instances tiesas spriedumam, apelācijas sūdzību iesniedza MSIA „VIETAS" administratore, norādot, ka spriedums nav pamatots un tiek pārsūdzēts daļā, pamatojoties uz kuru 2011.gada 15.jūnijā /pers. D/ atsavināja automašīnu /pers. A/ neatzīšanu par spēkā neesošu un neuzlikšanu par pienākumu /pers. A/ nodot automašīnu MSIA „VIETAS".

Prasītāja norāda, ak atbildētāja /pers. A/ neatbilst Maksātnespējas likuma 69.pantā noteikto ieinteresēto personu loka, taču lietā iesniegti pierādījumi tam, ka /pers. A/ pildīja galvenā grāmatveža funkcijas SIA „VIETAS", un viņa zināja sabiedrības finansiālo stāvokli. /pers. A/ bija pietiekams pamats aizdomām par automašīnas reģistrāciju viņas īpašumā, jo neilgi pirms pārreģistrācijas tā bija SIA „VIETAS" īpašumā un to lietoja /pers. B/, savukārt /pers. A/ to pārdeva /pers. B/ tēvs. Uz šo gadījumu nav attiecināms Civillikuma 1065.pants kā Civillikuma 1041.panta izņēmums, jo īpašnieks neuzticēja automašīnu /pers. D/ glabājumā, patapinājumā, ķīlā vai kā citādi viņa rīcībā, bet gan pārdeva, kas nozīmē nodot gan valdījumā, gan īpašumā, nevis uzticēt tikai valdījumā.

Pirmās instances tiesa atzina, ka /pers. A/ ir labticīga automašīnas ieguvēja Civillikuma izpratnē, tāpēc neesot pamata atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz automašīnu un prasīt, lai /pers. A/ nodotu prasītājai automašīnu.

2012.gada 27.janvārī /pers. B/ pilnvarotais pārstāvis iesniedza administratorei iesniegumu, kurā piedāvāja noslēgt izlīgumu, pārdodot automašīnu un segt no šiem līdzekļiem savu parādu pret prasītāju. Ja /pers. A/ būtu labticīga ieguvēja, viņa nepiekristu pārdot automašīnu bez atlīdzības, savukārt /pers. B/ nepiedāvātu pārdot labticīgajam ieguvējam atsavināto automašīnu, ja tā būtu atsavināta tiesiski un ieguvēja nebūtu zinājusi par tās atsavināšanas nepieļaujamību.

Saskaņā ar 2011.gada 27.jūnija Ceļu satiksmes drošības direkcijas vēstuli Nr.11-80/2631 automašīna 2011.gada 15.jūnijā pārreģistrēta /pers. A/ īpašumā, tas ir pēc prasības iesniegšanas tiesā un pēc tiesas lēmuma par prasības nodrošināšanu pieņemšanas un nosūtīšanas pusēm.

Atbilstoši Civillikuma 1063.panta noteikumiem lieta atdodama tās īpašniekam bez atlīdzības; pat labticīgam valdītājam nav tiesības prasīt, lai īpašnieks atlīdzina par šo lietu samaksāto summu, bet viņš var ar šo prasījumu griezties tikai pie tās personas, no kuras viņš to ieguvis. Tā kā /pers. D/ prettiesīgi atsavināja automašīnu /pers. A/, tad varētu prasīt apmierinājumu no /pers. D/, ja pierādītu, ka /pers. A/ ir labticīga ieguvēja un valdītāja. Lūdz atzīt par spēkā neesošu darījumu, pamatojoties uz kuru 2011.gada 15.jūnijā /pers. D/ atsavināja /pers. A/ automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, atzīt MSIA „VIETAS" īpašuma tiesības uz automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, un uzlikt par pienākumu /pers. A/ 5 kalendāro dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas nodot prasītājai automašīnu Mitsubishi Lancer, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/.

2013.gada 11.septembrī lietā apturēta tiesvedība sakarā ar /pers. D/ nāvi līdz viņa tiesību un saistību pārņēmēja noskaidrošanai.

Tiesas sēdē prasītājas administratore prasību un apelācijas sūdzību uzturēja.

Tiesas sēdē /pers. A/ prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Tiesas sēdē atbildētāji /pers. B/ un /pers. C/ nav ieradušies. Par tiesas sēdes vietu un laiku informēta Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz viņu deklarēto dzīves vietu /adrese/. Sūtījumi saņemts tiesā kā atpakaļsūtīti, jo beidzies to

glabāšanas laiks (lietas 42.-46.lapa). Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka nepastāv Civilprocesa likuma 156.panta pirmajā daļā minētie gadījumi lietas izskatīšanas atlikšanai un uzskata par iespējamu izskatīt civillietu bez atbildētāju klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, iepazinusies ar civillietas materiāliem, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība pārsūdzētajā daļā noraidāma.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās*.

Prasītāja norāda, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 20.marta spriedumu pārsūdz daļā, kurā prasība noraidīta. Līdz ar minēto Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru atzīts par spēkā neesošu 2009.gada 2.decembra automašīnas pirkuma līgums, kas noslēgts starp /pers. D/ un MSIA „VIETAS", stājies likumīgā spēkā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, *ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt*. Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesu kolēģija pievienojas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 20.marta sprieduma argumentācijai, kuru neatkārto, jo atzīst to par pareizu.

Izvērtējot atbildētāju apelācijas sūdzību, Civillietu tiesu kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa devusi pietiekamu novērtējumu gan pušu starpā pastāvošajām tiesiskajām attiecībām, gan arī norādījusi uz to, ka /pers. A/, neskatoties uz iespējamu interešu konfliktu, nav atzīstama par subjektu Maksātnespējas likuma 69.panta kontekstā, un ir labticīga automašīnas ieguvēja. Prasītājas norādītais apstāklis apelācijas sūdzībā, ka administratorei piedāvāts noslēgt izlīgumu lietā, norāda uz to, ka atbildētāja /pers. A/ nebija labticīga ieguvēja, nav pamatots, jo minētais apstāklis nav apstiprināts ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, bet tikai ar prasītājas administratores norādītajiem apsvērumiem.

Civillikuma 1044.pants noteic, ka *īpašuma prasību īpašnieks var celt pret katru, kas prettiesīgi aiztur viņa lietu; tās mērķis ir atzīt īpašuma tiesību un sakarā ar to piešķirt valdījumu*. Savukārt Civillikuma 1041.pants noteic, ka *īpašnieks var atprasīt savu lietu ar īpašuma prasību no jebkura trešā valdītāja. Izņēmumi no šā noteikuma paredzēti 1065. un 1066. pantā*.

Jautājums par labticīga ieguvēja tiesību aizsardzību un noslēgto darījumu spēkā esamību analizēts Senāta spriedumos: 2009.gada 28.janvāra spriedumā *(lieta Nr.SKC-2/2009)*; 2009.gada 23.septembra spriedumā (*lieta Nr.SKC-160/2009);* 2010.gada 7.aprīļa spriedumā *(lieta Nr.SKC-74/2010);* 2010.gada 10.marta spriedumā *(lieta Nr. SKC-52/2010);* 2010.gada 21.aprīļa spriedumā *(lieta Nr.SKC-105/2010);* 2010.gada 12.maija spriedumā *(lieta Nr.SKC-11/2010);* 2011.gada 11.maija spriedumā *(lieta Nr.SKC-189/2011);* 2011.gada 23.novembra spriedumā *(lieta Nr.SKC-412/2011).*

Turklāt pēc faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem līdzīgā lietā, kurā maksātnespējīgās sabiedrības administrators bija cēlis prasību tiesā, apstrīdot darījumus, ar kuriem maksātnespējīgai sabiedrībai piederošie transportlīdzekļi un autotehnika tika atsavināti pēc sabiedrības faktiskās maksātnespējas iestāšanās dienas, Senāts atzina par

pareizu tiesas secinājumu, ka līgums starp sabiedrību un pircēju tika atzīts par spēkā neesošu, uzliekot par pienākumu ieguvējam atgriezt maksātnespējīgai sabiedrībai atsavinātos transportlīdzekļus. Taču, ievērojot to, ka divus kokvedējus pircējs bija tālāk atsavinājis trešai personai, kuru tiesa atzinusi par labticīgu ieguvēju, Senāts norādījis, ka minētais izslēdz vindikāciju, un līdz ar to maksātnespējīgā sabiedrība var prasīt tikai zaudējumu atlīdzību *(sk. Senāta 2006.gada 22.marta spriedumu lietā Nr.SKC-174/2006)*.

Līdz ar minēto Civillietu tiesu kolēģija atzīst par pamatotu pirmās instances tiesas spriedumu, un prasītājai apelācijas sūdzībā faktiski atkārtojot motivāciju, kuru viņa norādījusi pirmās instances tiesā, nevar būt par pamatu pretēja sprieduma taisīšanai lietā.

Prasītāja cēlusi prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošu un īpašuma tiesību atzīšanu uz automašīnu, tomēr, konstatējot, ka nav pamata atzīt īpašuma tiesības uz automašīnu, jo Civillikums aizsargā labticīgus ieguvējus, šāds prasījums atzīstams par nepamatotu. Prasība par naudas līdzekļu vai zaudējumu piedziņu nav celta.

Līdz ar minēto Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti noraidījusi prasību pārsūdzētajā daļā.

Apstākļos, ka noraidīta maksātnespējīgas sabiedrības administratores prasība un administratore saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta noteikumiem atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts labā, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka tiesas izdevumus šajā lietā uzņēmusies valsts.

Ievērojot minēto, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 426.pantu, 430.pantu un 432.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

MSIA „VIETAS" administratores prasību pret /pers. C/ un /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un īpašuma tiesību atzīšanu uz automašīnu **noraidīt**.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2015.gada 16.martā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs J.Freimanis

Tieneši L.Pliča

S.Sēbriņa